

- De ble s tilsynela jarmert av egen tende suksess

18 NYHETER

Onsdag 10. februar 2021

NORDLYS

Foreldelsesfristen for seksuelle overgrep kan bli fjernet

Det kan gå mot en lovendring som gjør at foreldelsesfristen for alle seksuelle overgrep blir opphevet. Flere partier vurderer nå å endre lovteksten.

I dagens lovverk har seksuelle handlinger som ikke er penetrering, en foreldelses-

frist på inntil ti år, men nå kan det gå mot et flertall for en lovendring på Stortinget, melder NRK.

Fra før har Frp, SV og Rødt åpnet for å oppheve foreldelsesfristen for seksuelle handlinger, og nå følger flere partier etter. Blant annet pro-

gramfester Senterpartiet at alle typer seksuelle overgrep skal kunne straffes, uavhengig av hvor lenge det er siden overgrepene fant sted.

Høyre har lenge ment at det har vært nødvendig med en foreldelsesfrist for å få offeret til å melde fra tidligere.

- Men nå har vi vurdert spørsmålet inn mot programarbeidet, og vi kommer til å legge inn et forslag om at vi vil vurdere foreldelsesfristen for flere typer seksuallovbrudd, sier stortingsrepresentant for Høyre, Frida Melvær.

Sviktt, kaller fagforeningsleder Dreis-saken. Stabsjefen innrømmer at saken burde vært oppdaget tidligere.

Tekst: Silje Solstad
silje.solstad@nordlys.no

DREIS-SKANDALEN

- Dette er en skandale. Det er flere skjebner i denne saken her, men det er også veldig trist at en stor kommune som forvalter befolkningens skattepenger ikke greier å sikre seg mot sånt, sier Erlend Lien.

Han er hovedtillitsvalgt i fagforeningen Lederne, som organiserer en del mellomledere i Tromsø kommune.

- Det er mange ting har som svikttet, men det største svikket er at man starter opp et sånt tilbud som Dreis, uten på forhånd å tenke ut et system for å ha kontroll på utgifter, kjøp og salg. De startet opp og lot ting skure og gå, sier Erlend Lien.

Se tilsvar fra Tromsø kommune ved stabsjef Oddgeir Albertsen lengre ned i saken.

Et utstillingsvindu

Lien har vært tett på flere ledere i helse- og omsorgssektoren i mange år. Han mener Dreis utviklet seg til å bli en form for næringsdrivende kommunal avdeling, som gikk på bekostning av brukerne den var ment for.

- Det er ingen som kan drive noen slags form for næringsvirksomhet uten å tenke på økonomisk kontroll på forhånd, fastslår Lien.

Dreis er og var ment som en avdeling som skapte arbeidstiltak og en meningsfull hverdag for brukere som har ulike utfordringer.

Det ble etter hvert et utstillingsvindu for kommunen. Tiltakene fikk oppmerksomhet landet rundt, og stortingspolitikere besøkte avdelingen for å lære mer. Samtidig foregikk det utbredt mislighold av kommunale midler. I seks og et halvt år kunne Dreis-sjefen selge kommunale eiendeler og ta fortjeningen selv, uten at noen merket det.

- Det å drive næringsvirksomhet kombinert med sosiale tiltak er noe helt annet enn å selge varer. Da må man være veldig bevisst på det sosialfaglige aspektet, og være veldig oppmerksom på at denne type virksomhet er sårbar for misligheter. Det er altfor mange eksempler på at personer med

uærlige hensikter utnytter slike prosjekter både i Tromsø og i andre kommuner, sier Lien.

Kunne ha forhindret underslaget

Det er denne svikten Lien mener Tromsø kommune kunne ha forhindret - om de hadde lært av tidligere hendelser. I stedet var det ingen som undersøkte avdelingen nærmere. Det mener Lien skyldes at man ble blendet av egen suksess.

- Lederne i kommunen ble sjarmert av sin egen tilsynelatende suksess med Dreis. De mistet alle kritiske tanker og kritiske blikk, fordi de ble beruset av det som ble framstilt som en vinnerhistorie. Men den framstillingen kom jo fra dem som drev med mislighetene.

- Hvordan har denne saken påvirket selve tilbudet til brukerne?

- Det er helt klart at det har vært andre forhold enn brukerne, som har vært fremst i tankene på dem som har drevet det her. Jeg kjenner ikke så godt detaljene i tilbudet, men jeg er sikker på at det mange brukere som har hatt godt utbytte og gode opplevelser. Men jeg kjenner også til det motsatte - at brukere har følt seg brukt av systemet. I stedet for at systemet har gitt de noe som kunne gjøre at de kom videre i livet. Og det er det som er hensikten med hele tiltaket, sier Lien.

I 2015 ble en ansatt i Flyktingtjenesten etterforsket for grovt underslag. Hvis man hadde gjort grundige undersøkelser og tatt lærdom av den saken, ville man unngått Dreis-saken, mener Lien.

- Jeg tror kommunen har vært redd for å gå inn i den saken og lignende saker på en ordentlig måte.

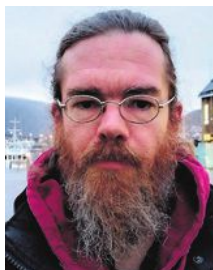
- Hvem i kommunen?
- Toppledelsen i kommunen, sier Lien og legger til:

- De gikk ikke dypt inn i saken om Flyktingtjenesten. Jeg tror ikke kommunen har vært nok tilstrekkelig interessert i å avdekke de faktiske forholdene og å komme med reaksjoner, sier Lien.

For dårlig kontroll

Han mener kommunen tok for lett på hele saken og nøyde seg med at en ansatt ble tiltalt og at en annen gikk av, men lot være å gå inn i de bakenforliggende årsakene til at det gikk an å gjøre store underslag over lang tid. Hvis de hadde gjort det, ville man ikke hatt en situasjon med underslag i Dreis, mener Lien.

- Det er veldig rart at det går an at slike ting skjer med kort mellomrom. Etter en så alvorlig sak som Flyktingtjenesten,

IKKE FOR BRUKERNE: Hovedtillitsvalgt Erlend Lien mener Dreis utviklet seg til å bli en form for næringsdrivende kommunal avdeling, som gikk på bekostning av brukerne den var ment for.

Kraftig kritikk mot kommune - De ble s tilsynela

MANGE RUTINER: Oddgeir Albertsen, stabsjef i Tromsø kommune, mener det er gode rutiner i Tromsø kommune.

burde kommunen gått hardt ut og signalisert ut i organisasjonen at sånne ting er uakseptabelt og gitt grundig opplæring på alle nivå for å forhindre at slike ting gjentar seg. Det har kommunen ikke gjort.

- Trond Brattland sa det var

på grunn av varsling eller at noen sa fra at dette ble oppdaget. Hva sier det om Tromsø kommune?

Avgåtte toppledere

- Det viser også at det er for dårlig økonomikontroll i Tromsø

kommune. For uoversiktlige systemer og for dårlig kompetanse hos de lederne som skal kontrollere ting. Det er bevisst ansatte og brukere som har avdekket uregelmessigheter og misligheter, ikke kommunens internkontroll.

Folk flest etterlyser høyere vaksinetempo

Annenhver nordmann sier de ikke har tillit til tempoet på koronavaksineringsen, viser en spørreundersøkelse.

Norsk koronamonitor fra Opinion har spurt 6.000 nordmenn om de har tillit til tempoet på vaksineringsen.

Vel en av fire, 27 prosent, sva-

rer at de har tillit til at tempoet på vaksineringsen i Norge er effektivt.

Annenhver nordmann svarer nei, mens resten vet ikke. Tilliten ligger nå 4 prosentpoeng lavere enn gjennomsnittet for januar.

- Tilliten til tempoet i vaksi-

neringen svekket seg i slutten av januar da mutert smitte og forsinkelser i vaksineleveringer ble allment kjent. I februar øker tilliten noe, men økningen er langt ifra overbevisende, sier seniorrådgiver Nora Clausen i Opinion.

I februar svarer fire av fem,

78 prosent, at de vil ta vaksinen. Hele 90 prosent av de over 60 år sier nå ja.

- Klart flere eldre velger nå å si ja til vaksine. Noe som også tyder på at jo mer reelt tilbudet om å faktisk kunne få vaksine fremstår, desto flere velger å ta den, sier Clausen.

nuneledelsen:

Sjarmert av egen tendende suksess

FOTO: RUNE ENDRESEN

- Hva bør skje nå da?

- Kommunen må gi skikkelig opplæring av ledere, det vil si opplæring i å avdekke og avsløre mislighold. For det vil alltid være en mulighet for misligheter i en stor organisasjon som kommunen, sier Lien.

Siden Dreis ble opprettet og underslagssaken ble avdekket, har flere sentrale ledere forsvunnet fra sine stillinger. Stabsjef Oddgeir Albertsen kjenner imidlertid saken godt og er forelagt kritikken fra Lien.

- Jeg må begynne med å si at

saken med Flyktningtjenesten hadde en litt annen karakter enn dette. Det var knyttet til hvem som hadde tilgang til IT-systemet. I den forbindelse tok vi ganske sterk lærdom for å få skilt ut hvem som hadde tilgang til hva i våre systemer. Så

jeg mener vi i stor grad tok lærdom av den saken.

Han er imidlertid åpen for deler av kritikken til Lien.

- Vi skal være ydmyke overfor at folk mener vi må forbedre rutine og det skal vi, men jeg mener at man aldri kan forhindre ting helt. Hvis folk vil gjøre noe galt, så kan de i prinsippet det.

Albertsen mener at i en stor organisasjon som kommunen, med 7000 ansatte, alltid vil være en risiko for at noen kan være en utro tjener.

- Kommunens ledere skal gjennom kunnskaps-løp og opplæring for å få tilgang til systemet og de ulike rettighetene. Så kan man selvfølgelig si at den opplæringen kan oppleves som krevende. Det kan være ledere som ikke etterlever regelverket, sier stabssjefen.

- Lien mener man ikke gjorde nok for å sikre kontroll av Dreis, som drev med salg av varer og tjenester, er du enig i det?

- Jeg ble informert tidlig om Dreis og etableringen av avdelingen. Den gangen handlet det om at man skulle avhjelpe kommunens egne behov. Det var ikke lagt opp til salg eller andre ting, det var noe som dukket opp etter hvert og som ikke var kjent sentralt i kommunen, sier Albertsen og legger til:

- Man utviklet en tjeneste i en retning uten at sentral ledelse har klar over hva man holdt på med.

Burde vært avdekket tidligere

- Hvem hadde ansvaret for å se hva det var Dreis holdt på med da?

- Det er lederlinja over som må kontrollere at virksomheten drives i tråd med intensjonen og rutine. Vi har rutiner i alt fra kontanthåndtering, salgskasser, kontroll og godkjenning av fakturaer. Det mangler ikke nødvendigvis rutiner.

Det var etterlevelsen av rutine som sviktet, mener Albertsen.

- Vi ønsker ikke sanne typer saker, men vi kan ikke med 100 prosent sikkerhet forhindre at noen vil begå underslag eller være utro mot arbeidsgiver. Det kan jeg også om jeg går ut og henter en kontorstol, eller en dataskjerm. Hvem skal kontrollere meg?

- Men her var det snakk om seks og et halvt år med mislighold, ikke bare en kontorstol som forsvant...

- Ja, og det burde vært avdekket på et tidligere tidspunkt.

- Hvordan?

- Det burde de som kontrollerte den økonomiske aktiviteten, de burde sett og stusset på den voldsomme omsetningen av dekk. Jeg tenker også på den økonomiske aktiviteten og overforbruket, bruken av overtid, man burde spurt om det sto i forhold til den opprinnelige aktiviteten.

Ikke bare rutiner

Han er enig med Lien i at Dreis ble en suksesshistorie, som kan forklare deler av mangel på kontroll.

- Det burde ha kommet fram i en eller annen sammenheng, men en suksesshistorie som framstår som veldig offensiv og sin skjules i et større overforbruk på avdelingen som sådan, kan har ført til at det ikke ble oppdaget. Det hjelper ikke kun med rutiner, man må også ha kultur.

- Er du enig i at man ikke ville avslørt denne saken uten varslere, slik Trond Brattland sa i retten?

- Det kan jeg avkreft, vi var på sporet av dette med kjøp av dekk da Nordlys ringte om den mobiltelefonen var solgt privat. En regnskapskontroll førte til at en ansatt startet å stusse på ting.

Blant 7000 ansatte mener imidlertid stabssjefen at man ikke kan gardere seg 100 prosent mot at noe sånt skjer igjen.

- Jeg vet vi kan forbedre rutiner og opplæring, kunnskapen og bruken av rutine og det kommer vi fortsatt til å gjøre. Men vi kan aldri gardere oss hundre prosent om etterlevelsen, sier Oddgeir Albertsen.

Skreddersydd markise

NORSOL

Bestill gratis befaring på norsol.no eller ring tlf 411 10 900

FRA TINGVOLL